

EWELINA KOCHOWSKA

Podmiotowość prawnomiędzynarodowa korporacji międzynarodowych wyzwaniem dla systemu ochrony inwestycji zagranicznych

Streszczenie

Opracowanie zawiera analizę dwóch problemów: czy na obecnym etapie rozwoju międzynarodowego prawa inwestycyjnego została przesądzona podmiotowość korporacji międzynarodowych oraz czy kwestia ta przyczyni się do zmian w systemie ochrony inwestycji zagranicznych.

Korporacje międzynarodowe mają już część atrybutów właściwych podmiotom prawa międzynarodowego, choć w wypadku tych podmiotów można mówić, co najwyżej, o podmiotowości niepełnej, funkcyjnej, względnej i niesamodzielnej. Nie sposób podmiotowości korporacji międzynarodowej domniemywać. Przypisanie podmiotowości prawnomiędzynarodowej dla celów odpowiedzialności z tytułu naruszenia norm *ius cogens* nie będzie przesądzać o podmiotowości w obszarze stosowania międzynarodowego prawa inwestycyjnego.

Jeśli kwestia podmiotowości prawnomiędzynarodowej korporacji zostanie przesądzona, przyszłość dotychczas ukształtowanych norm prawa międzynarodowego dotyczących ochrony inwestycji (w tym ochrony dyplomatycznej państw, BIT-ów, wielostronnych umów międzynarodowych przewidujących ochronę inwestycji) nie jest jasna. W systemie tym prawa i obowiązki państw i korporacji międzynarodowych nie są zrównoważone, bowiem w tym obszarze prawa międzynarodowego faworyzuje się inwestorów. Państwa i społeczności lokalne, co do zasady, nie mają możliwości dochodzenia od inwestora (korporacji międzynarodowej) naprawienia szkód związanych z inwestycją czy naruszeniami istotnych interesów społeczności lokalnej ani wnoszenia powództw wzajemnych wobec skarg wnoszonych do trybunałów arbitrażowych.

Nie wykryły się też wspólne dla całej społeczności międzynarodowej cele, dla których rozwijano by koncepcję podmiotowości prawnomiędzynarodowej korporacji międzynarodowej. W obszarze międzynarodowego prawa inwestycyjnego brak jest bowiem dostatecznie silnych bodźców aksjologicznych do rozwijania tej koncepcji, tak jak ma to miejsce w przypadku odpowiedzialności prawnomiędzynarodowej za naruszenie *ius cogens*.

Słowa kluczowe: korporacja międzynarodowa – podmiotowość (prawnomiędzynarodowa) – inwestycje zagraniczne